

הוא חפץ נשך ראם
הוא טאם.

אלע ביו איצט גע
דארפן נעבראכט ווערע
וויכטיגער פאראמלונג.

עלגין 8541

די קאמפאני
סטריט

וואס 4 מענט א פונט
פאניטארי 5 און
7-9 בולווע

דער

דער נוייז-מארגאט - האנדלעם זיכטיגסטע פראבלעם

אין די רעגירונג, ווייזט אויס באגרייפן נישט די דאזיגע ערנסטקייט.

דער אידישער ווערטאל
THE HEBREW JOURNAL
PUBLISHED BY
JOURNAL PRESS, LIMITED
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
542 Dundas St. West. Telephone Trinity 6830-6831
Subscription Rates: Single Copy—3 cents
\$6 PER YEAR
\$3.50 SIX MONTHS
M. Clavir, Pres. and Gen. Mgr.
Published at Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto.
January 22nd, 1913

ווארום ווערט אידיש נישט ביליגער?

אין די לעצטע צייטן דריי וואכען איז ברויט, וואס ווערט פארקויפט ביי אונז אין שטאט דורך די נייטאדישע בעקעריען, שטארק געפאלען אין פרייז. פון גיין און צען סענט, וואס א 24 אונז ברויט פריער גיט א קאסט, ווערט יעצט דאס וועלכע לעבט ברויט פארקויפט פאר 7 סענט. א פארקלערונג אין פרייז פון 25 ביז 30 פראצענט. דאס איז אין מארגאט, אבער אויסער דער שטאט איז יעצט ברויט נאך ביליגער. אין א גאנצע רייע פון שטעט נעכטן מארגאט, איז יעצט דער געווענליכער פרייז פאר ברויט 6 סענט. און אין א פאר עטער, איז דער פרייז אויך גענוער ווי 5 סענט. די אלע פארקלערונגען אין פרייז וועגן, פארשטייט זיך, א רע וואסלעך פון דעם, וואס מעל איז יעצט פילע ביליגער, ווייל ווייזט אויך ביליגער.

און אז מעל איז ביליגער, איז עס פונקט אזוי ביליג פארן אידישן בעקער ווי פארן נייטאדישן בעקער.

ווען די פרייזען אויף ברויט זענען געפאלען, אין די נייטאדישע בעקעריען האבען באקאנט געמאכט די ביליגער פרייזען אויף ברויט. האבען מיר דערווארטן, אז אזא באקאנטשאפט וואל אויך קומען פון די אידישע בעקעריען, אז אויך ווי לאזן אונזערע פנים פרייז.

אבער אזא באקאנטשאפט איז נישט געקומען. מיינער מעל, אדער ביליגער מעל, דער פרייז אויף אידיש ברויט איז געבליבען דער זעלבער.

און ווען א צאל מעל זענען אוועק, און מיר האבען פון די אידישע בעקעריען נישט געהערט. האבען מיר זיך דירעקט געווענדעט צו זיי מיט דער אפפאנג.

אז דער בארג איז נישט געקומען צו מחמד'ן, האט מחמד געמוזט גיין צום בארג.

מיר האבען ווי געשטעלט דירעקט די פראגע און פארלאנגט פון זיי א קלארען ענטפער — ווארום ווערט אידיש ברויט נישט ביליגער? אבער איבער א וואך איז שוין אוועק, און מער ווי תירוץ האבען מיר פון זיי נישט געהערט — זיי ווייסען נאך נישט, עס איז זיך שווער צוואנגענעקומען. א.ד.ג.

און מיר האבען דארבער באשלאסען צו שטעלען די פראגע גענוי לויך, און פארלאנגט אן ענטפערליכע ענטפער.

אינגענומען פון אידישע בעקעריען, אידישע בעקער בעלי בתים — ווארום ווערט אידיש ברויט נישט ביליגער?

וואס ווערט אידיש ברויט נישט ביליגער? — ווארום זשע האלט איר אלץ נאך אן דעם הויכען פרייז אויף ברויט?

אידישע בעקער בעלי בתים — מיר וועלען ווארטען א סאך אדער צוויי אויף איינער ענטפער. און מיר ווילען האפען אז איינער ענטפער אדער דער קלערונג וועט זיין א צופרידענעשטעלענדער, און אז וועט רעדווערען דעם פרייז אויף ברויט. אזוי ווי עס האבען שוין לאנג געשאפן די נייטאדישע בעקעריען אין אונז אין שטאט.

מיר ווארטען אויף איינער ענטפער!

דער פילוסאף וועג-אן אומגריק

די וואלען אין פוילען האבען ארויסגעקוקט א גרויסען אינטערעס איבעראל, ווייל די "וועג" כאטש א ריין פיליזאפיע, איז פון אן אלגעמיינער וויכטיגקייט. און ממילא איז שוין פון דעם קלאר, אז אויך פילוסאפ'ס וועט איז מער ווי א ריין פיליזאפיע אנגעלעגענהייט.

פאר די אלע וועלכע גלויבען נאך אינעם פארלאמענטארישן סיסטעם, ווי אן דעמאקראטישן סיסטעם, איז דער פילוסאף וועג ווער נישט קיין פרייז לייכט זאך. ווייל די פיליזאפיע רעגירונג וועט יעצט טאן דאס וועלכע וואס א סאמאליני האט געטאן אין איטאליע — מאכען דעם פארלאמענט פאר א שפילציג און פילוסאפ'ס הענט. ווי דער איטאליענישער פארלאמענט איז עס אין סאמאליני'ס. מיט דער מערהייט אין פארלאמענט וועט שוין פילוסאפ'ס אויך ענדערען די פיליזאפיע קאנסטיטוציע, ווי יענע אנהענגער וועט געשעלען פילוסאפ'ס פאליטיק אין אן אימפעריאליסטישע און א מיליטאריסטישע שיסע. ער און יענע אנהענגער חלומ'ען נאך אלעס פון א גרויס-פיליזאפיע וואס זאל זיך ציען פון דעם שווארצען ביי דעם אטלאנטיק, און אזא פאר לויבט שטעלט און געפאר נאנט אייראפע, און וועט מוזען טרייבען צו מלחמה.

אין דארבער דער פילוסאפ'ס וועג אן אומגריק פאר פוילען, פאר דער וועלט. און אויך פאר אירען.

פילוסאפ'ס פאן אן און פאן פון דרייאייניגקייט, אימפעריאליזם, מיליטאריזם און פארואנדעלען פוילען אין א מעכטיגען גאנצונאמען וועל מען קען דארבער דערוואקסען אז דער אלט'ניגער פילוסאפ'ס רעזשים וועל מער וויסן נאך זענען. אז דער האט הינטער זיך אויך די שטארקע פנים סייס, וועט זיך נעמען מיט א שטארקע האנט דורכצופירן די פאליטיקאליע פון פוילען, גענען די אינטערעסען פון אלע נייטאדישע, איינגעשלאסען די פילוסאפ'ס וואס זייערע גענומען פון דעם דארבער דער פילוסאפ'ס וועג, וואס איז דערגרייכט געווארען אין די לעצטע וואלען — אן אומגריק.

א נייט וואס נויטיגט זיך נישט אין קיין פירוש'ס

מיר האבען דערהאלטען א קורצע באריכט פון א ארמאטאקאטישער יוגענט ארגאניזאציע, וואס פארדיינט די ברייטשטע אויפגעקאמפאקט, ווייל דער באריכט צייגט אז אפילו אמעריקאנישע-געבורענע אידישע קינד לערנען אן צו געניסן צו אינטערעס און אינטערעסאנטער שפראך. דער באריכט לייגט זיך:

די "אגא איראדעל" די ארמאטאקאטישע יוגענט ארגאניזאציע פון אמעריקע, וואס באשטימט א קאמפאקט פאר אידישע שטארק-ליטעראטור און מאטעריעל, די לעצטע קאנפערענץ פון "אגא איראדעל" האט באשלאסען צו אריינשטעלן פאר דער פארשטאנדען ווערען צווישען די היגע געבורענע. די וואך פון תוכה וועט געווינדען ווערען דער ארבייט פאר אידיש.

די 12טע דעצעמבער, וועט זיך אנהויבען די וואך פאר אידיש אין אלע "אגא איראדעל" ברענשעס. אין די שולען אין און די "פא" רובס" וועט נאך געקערט ווערען אידיש. דערפאר ווענען דעם ארט פון אידיש אין אונזער לעבען, ווענען דער אידישער ליטעראטור אין די

ווען דער בארען איז דארבער צופוילט, האט די נאנטע אויבערשטע געבויען מירן קוקענדיג פון דעם דאזיגען שטאנד. ס'וואלט וועלכער הערשט ביים אידישן מאכענט אויפ'ן נויטאדישן איבערהויפט אין מערב-אמעריקע, וועט זיך נישט מענען ענטפערען אויף דער פראגע פארוואס האט דער עקסטינע פערמיער אין אסאזיא, דער ווארשער פויל, אסאזיא די דריי מערב-אמעריקע פרעמיערען, צו קומען צו הילף די מאנאדער פארמיער, ברוי סאמאליני'ען דעם ווייזנדיגן. ווארום די ערנסטקייט פון דעם איינעם מאכענט גענוג דעם ווייזנדיגן פאר און פון אזא וויכטיגע באדייט פאר דעם גאנצע לאנד — נישט בלויז דעם מערב טייל פון לאנד — אז די רעגירונג האט, לויט'ן שכל הישר נאנטע דארפן ווארשער פויל, ביי מען וועט אירען קומען, און אז זי וואל קומען צו הילף נאך די האט דערפאר אויסשטערען א העלפענדער האנט, אומגעזעענע וועגן. יענע 60 סענט, 65 סענט, 66 סענט, 67 סענט, 68 סענט, 69 סענט, 70 סענט, 71 סענט, 72 סענט, 73 סענט, 74 סענט, 75 סענט, 76 סענט, 77 סענט, 78 סענט, 79 סענט, 80 סענט, 81 סענט, 82 סענט, 83 סענט, 84 סענט, 85 סענט, 86 סענט, 87 סענט, 88 סענט, 89 סענט, 90 סענט, 91 סענט, 92 סענט, 93 סענט, 94 סענט, 95 סענט, 96 סענט, 97 סענט, 98 סענט, 99 סענט, 100 סענט.

ווען דער בארען איז דארבער צופוילט, האט די נאנטע אויבערשטע געבויען מירן קוקענדיג פון דעם דאזיגען שטאנד. ס'וואלט וועלכער הערשט ביים אידישן מאכענט אויפ'ן נויטאדישן איבערהויפט אין מערב-אמעריקע, וועט זיך נישט מענען ענטפערען אויף דער פראגע פארוואס האט דער עקסטינע פערמיער אין אסאזיא, דער ווארשער פויל, אסאזיא די דריי מערב-אמעריקע פרעמיערען, צו קומען צו הילף די מאנאדער פארמיער, ברוי סאמאליני'ען דעם ווייזנדיגן. ווארום די ערנסטקייט פון דעם איינעם מאכענט גענוג דעם ווייזנדיגן פאר און פון אזא וויכטיגע באדייט פאר דעם גאנצע לאנד — נישט בלויז דעם מערב טייל פון לאנד — אז די רעגירונג האט, לויט'ן שכל הישר נאנטע דארפן ווארשער פויל, ביי מען וועט אירען קומען, און אז זי וואל קומען צו הילף נאך די האט דערפאר אויסשטערען א העלפענדער האנט, אומגעזעענע וועגן. יענע 60 סענט, 65 סענט, 66 סענט, 67 סענט, 68 סענט, 69 סענט, 70 סענט, 71 סענט, 72 סענט, 73 סענט, 74 סענט, 75 סענט, 76 סענט, 77 סענט, 78 סענט, 79 סענט, 80 סענט, 81 סענט, 82 סענט, 83 סענט, 84 סענט, 85 סענט, 86 סענט, 87 סענט, 88 סענט, 89 סענט, 90 סענט, 91 סענט, 92 סענט, 93 סענט, 94 סענט, 95 סענט, 96 סענט, 97 סענט, 98 סענט, 99 סענט, 100 סענט.

ווען דער בארען איז דארבער צופוילט, האט די נאנטע אויבערשטע געבויען מירן קוקענדיג פון דעם דאזיגען שטאנד. ס'וואלט וועלכער הערשט ביים אידישן מאכענט אויפ'ן נויטאדישן איבערהויפט אין מערב-אמעריקע, וועט זיך נישט מענען ענטפערען אויף דער פראגע פארוואס האט דער עקסטינע פערמיער אין אסאזיא, דער ווארשער פויל, אסאזיא די דריי מערב-אמעריקע פרעמיערען, צו קומען צו הילף די מאנאדער פארמיער, ברוי סאמאליני'ען דעם ווייזנדיגן. ווארום די ערנסטקייט פון דעם איינעם מאכענט גענוג דעם ווייזנדיגן פאר און פון אזא וויכטיגע באדייט פאר דעם גאנצע לאנד — נישט בלויז דעם מערב טייל פון לאנד — אז די רעגירונג האט, לויט'ן שכל הישר נאנטע דארפן ווארשער פויל, ביי מען וועט אירען קומען, און אז זי וואל קומען צו הילף נאך די האט דערפאר אויסשטערען א העלפענדער האנט, אומגעזעענע וועגן. יענע 60 סענט, 65 סענט, 66 סענט, 67 סענט, 68 סענט, 69 סענט, 70 סענט, 71 סענט, 72 סענט, 73 סענט, 74 סענט, 75 סענט, 76 סענט, 77 סענט, 78 סענט, 79 סענט, 80 סענט, 81 סענט, 82 סענט, 83 סענט, 84 סענט, 85 סענט, 86 סענט, 87 סענט, 88 סענט, 89 סענט, 90 סענט, 91 סענט, 92 סענט, 93 סענט, 94 סענט, 95 סענט, 96 סענט, 97 סענט, 98 סענט, 99 סענט, 100 סענט.

ווען דער בארען איז דארבער צופוילט, האט די נאנטע אויבערשטע געבויען מירן קוקענדיג פון דעם דאזיגען שטאנד. ס'וואלט וועלכער הערשט ביים אידישן מאכענט אויפ'ן נויטאדישן איבערהויפט אין מערב-אמעריקע, וועט זיך נישט מענען ענטפערען אויף דער פראגע פארוואס האט דער עקסטינע פערמיער אין אסאזיא, דער ווארשער פויל, אסאזיא די דריי מערב-אמעריקע פרעמיערען, צו קומען צו הילף די מאנאדער פארמיער, ברוי סאמאליני'ען דעם ווייזנדיגן. ווארום די ערנסטקייט פון דעם איינעם מאכענט גענוג דעם ווייזנדיגן פאר און פון אזא וויכטיגע באדייט פאר דעם גאנצע לאנד — נישט בלויז דעם מערב טייל פון לאנד — אז די רעגירונג האט, לויט'ן שכל הישר נאנטע דארפן ווארשער פויל, ביי מען וועט אירען קומען, און אז זי וואל קומען צו הילף נאך די האט דערפאר אויסשטערען א העלפענדער האנט, אומגעזעענע וועגן. יענע 60 סענט, 65 סענט, 66 סענט, 67 סענט, 68 סענט, 69 סענט, 70 סענט, 71 סענט, 72 סענט, 73 סענט, 74 סענט, 75 סענט, 76 סענט, 77 סענט, 78 סענט, 79 סענט, 80 סענט, 81 סענט, 82 סענט, 83 סענט, 84 סענט, 85 סענט, 86 סענט, 87 סענט, 88 סענט, 89 סענט, 90 סענט, 91 סענט, 92 סענט, 93 סענט, 94 סענט, 95 סענט, 96 סענט, 97 סענט, 98 סענט, 99 סענט, 100 סענט.

די שפראכע פראגע ביי אידען

אין די רעגירונג, ווייזט אויס באגרייפן נישט די דאזיגע ערנסטקייט. ווען דער בארען איז דארבער צופוילט, האט די נאנטע אויבערשטע געבויען מירן קוקענדיג פון דעם דאזיגען שטאנד. ס'וואלט וועלכער הערשט ביים אידישן מאכענט אויפ'ן נויטאדישן איבערהויפט אין מערב-אמעריקע, וועט זיך נישט מענען ענטפערען אויף דער פראגע פארוואס האט דער עקסטינע פערמיער אין אסאזיא, דער ווארשער פויל, אסאזיא די דריי מערב-אמעריקע פרעמיערען, צו קומען צו הילף די מאנאדער פארמיער, ברוי סאמאליני'ען דעם ווייזנדיגן. ווארום די ערנסטקייט פון דעם איינעם מאכענט גענוג דעם ווייזנדיגן פאר און פון אזא וויכטיגע באדייט פאר דעם גאנצע לאנד — נישט בלויז דעם מערב טייל פון לאנד — אז די רעגירונג האט, לויט'ן שכל הישר נאנטע דארפן ווארשער פויל, ביי מען וועט אירען קומען, און אז זי וואל קומען צו הילף נאך די האט דערפאר אויסשטערען א העלפענדער האנט, אומגעזעענע וועגן. יענע 60 סענט, 65 סענט, 66 סענט, 67 סענט, 68 סענט, 69 סענט, 70 סענט, 71 סענט, 72 סענט, 73 סענט, 74 סענט, 75 סענט, 76 סענט, 77 סענט, 78 סענט, 79 סענט, 80 סענט, 81 סענט, 82 סענט, 83 סענט, 84 סענט, 85 סענט, 86 סענט, 87 סענט, 88 סענט, 89 סענט, 90 סענט, 91 סענט, 92 סענט, 93 סענט, 94 סענט, 95 סענט, 96 סענט, 97 סענט, 98 סענט, 99 סענט, 100 סענט.

אין די רעגירונג, ווייזט אויס באגרייפן נישט די דאזיגע ערנסטקייט. ווען דער בארען איז דארבער צופוילט, האט די נאנטע אויבערשטע געבויען מירן קוקענדיג פון דעם דאזיגען שטאנד. ס'וואלט וועלכער הערשט ביים אידישן מאכענט אויפ'ן נויטאדישן איבערהויפט אין מערב-אמעריקע, וועט זיך נישט מענען ענטפערען אויף דער פראגע פארוואס האט דער עקסטינע פערמיער אין אסאזיא, דער ווארשער פויל, אסאזיא די דריי מערב-אמעריקע פרעמיערען, צו קומען צו הילף די מאנאדער פארמיער, ברוי סאמאליני'ען דעם ווייזנדיגן. ווארום די ערנסטקייט פון דעם איינעם מאכענט גענוג דעם ווייזנדיגן פאר און פון אזא וויכטיגע באדייט פאר דעם גאנצע לאנד — נישט בלויז דעם מערב טייל פון לאנד — אז די רעגירונג האט, לויט'ן שכל הישר נאנטע דארפן ווארשער פויל, ביי מען וועט אירען קומען, און אז זי וואל קומען צו הילף נאך די האט דערפאר אויסשטערען א העלפענדער האנט, אומגעזעענע וועגן. יענע 60 סענט, 65 סענט, 66 סענט, 67 סענט, 68 סענט, 69 סענט, 70 סענט, 71 סענט, 72 סענט, 73 סענט, 74 סענט, 75 סענט, 76 סענט, 77 סענט, 78 סענט, 79 סענט, 80 סענט, 81 סענט, 82 סענט, 83 סענט, 84 סענט, 85 סענט, 86 סענט, 87 סענט, 88 סענט, 89 סענט, 90 סענט, 91 סענט, 92 סענט, 93 סענט, 94 סענט, 95 סענט, 96 סענט, 97 סענט, 98 סענט, 99 סענט, 100 סענט.

א נייט וואס נויטיגט זיך נישט אין קיין פירוש'ס

מיר האבען דערהאלטען א קורצע באריכט פון א ארמאטאקאטישער יוגענט ארגאניזאציע, וואס פארדיינט די ברייטשטע אויפגעקאמפאקט, ווייל דער באריכט צייגט אז אפילו אמעריקאנישע-געבורענע אידישע קינד לערנען אן צו געניסן צו אינטערעס און אינטערעסאנטער שפראך. דער באריכט לייגט זיך:

די "אגא איראדעל" די ארמאטאקאטישע יוגענט ארגאניזאציע פון אמעריקע, וואס באשטימט א קאמפאקט פאר אידישע שטארק-ליטעראטור און מאטעריעל, די לעצטע קאנפערענץ פון "אגא איראדעל" האט באשלאסען צו אריינשטעלן פאר דער פארשטאנדען ווערען צווישען די היגע געבורענע. די וואך פון תוכה וועט געווינדען ווערען דער ארבייט פאר אידיש.

די 12טע דעצעמבער, וועט זיך אנהויבען די וואך פאר אידיש אין אלע "אגא איראדעל" ברענשעס. אין די שולען אין און די "פא" רובס" וועט נאך געקערט ווערען אידיש. דערפאר ווענען דעם ארט פון אידיש אין אונזער לעבען, ווענען דער אידישער ליטעראטור אין די

מיר האבען דערהאלטען א קורצע באריכט פון א ארמאטאקאטישער יוגענט ארגאניזאציע, וואס פארדיינט די ברייטשטע אויפגעקאמפאקט, ווייל דער באריכט צייגט אז אפילו אמעריקאנישע-געבורענע אידישע קינד לערנען אן צו געניסן צו אינטערעס און אינטערעסאנטער שפראך. דער באריכט לייגט זיך:

די "אגא איראדעל" די ארמאטאקאטישע יוגענט ארגאניזאציע פון אמעריקע, וואס באשטימט א קאמפאקט פאר אידישע שטארק-ליטעראטור און מאטעריעל, די לעצטע קאנפערענץ פון "אגא איראדעל" האט באשלאסען צו אריינשטעלן פאר דער פארשטאנדען ווערען צווישען די היגע געבורענע. די וואך פון תוכה וועט געווינדען ווערען דער ארבייט פאר אידיש.

די 12טע דעצעמבער, וועט זיך אנהויבען די וואך פאר אידיש אין אלע "אגא איראדעל" ברענשעס. אין די שולען אין און די "פא" רובס" וועט נאך געקערט ווערען אידיש. דערפאר ווענען דעם ארט פון אידיש אין אונזער לעבען, ווענען דער אידישער ליטעראטור אין די

ווען דער בארען איז דארבער צופוילט, האט די נאנטע אויבערשטע געבויען מירן קוקענדיג פון דעם דאזיגען שטאנד. ס'וואלט וועלכער הערשט ביים אידישן מאכענט אויפ'ן נויטאדישן איבערהויפט אין מערב-אמעריקע, וועט זיך נישט מענען ענטפערען אויף דער פראגע פארוואס האט דער עקסטינע פערמיער אין אסאזיא, דער ווארשער פויל, אסאזיא די דריי מערב-אמעריקע פרעמיערען, צו קומען צו הילף די מאנאדער פארמיער, ברוי סאמאליני'ען דעם ווייזנדיגן. ווארום די ערנסטקייט פון דעם איינעם מאכענט גענוג דעם ווייזנדיגן פאר און פון אזא וויכטיגע באדייט פאר דעם גאנצע לאנד — נישט בלויז דעם מערב טייל פון לאנד — אז די רעגירונג האט, לויט'ן שכל הישר נאנטע דארפן ווארשער פויל, ביי מען וועט אירען קומען, און אז זי וואל קומען צו הילף נאך די האט דערפאר אויסשטערען א העלפענדער האנט, אומגעזעענע וועגן. יענע 60 סענט, 65 סענט, 66 סענט, 67 סענט, 68 סענט, 69 סענט, 70 סענט, 71 סענט, 72 סענט, 73 סענט, 74 סענט, 75 סענט, 76 סענט, 77 סענט, 78 סענט, 79 סענט, 80 סענט, 81 סענט, 82 סענט, 83 סענט, 84 סענט, 85 סענט, 86 סענט, 87 סענט, 88 סענט, 89 סענט, 90 סענט, 91 סענט, 92 סענט, 93 סענט, 94 סענט, 95 סענט, 96 סענט, 97 סענט, 98 סענט, 99 סענט, 100 סענט.

מזל טוב צו די בלות און חתנים פון היינטיגע מאנאט

מיר פארהאפן אז איר
וועט זיין זעהר גליקליך
דערלויבט אונז צו איין-
לאדען אייד צו פרובירען
רעד ראז מיין

רעד ראז
רעד ליבעל מיין
ארענדיש פיקאטי
Red Rose Tea
"איז גוטע מיין"

ער וועט זיך באוועגן אין איר
מעריא, איר מען וועט איר
נעבען דא א ווייב
האט 5.5 קענעדי, מיניסטער אה
אנדוקטור פאר אנטעריא, האט דערהאלט
מען א ברענע פון א יונגעמאן וועלכער
וואוינט איצט אין נארא, נ. דרויט, וואו
נאך גארניט ענטפערט.

אבער געמוט נאנט גענוי פארשען
נאנטען נאנט פון זיין פראגמאטיק.
מיט מיר ליכטענטיינען אין איהם
פאלקס געלונגען אלץ, וואס ער האט
געוואלט. איהם האט ער איבערגעגעבן
אין די זיכערע הענט פון דער שעהנער
אדמיסטן נאדיא, וועלכע האט נאנט גוט
פארשטאנען ווי אזוי צו האלטען איהם
אין איהרע ארעטס.

ער האט זיך געמאכט א גענויען פלאן
אויף דער צוקונפט, גרויס ווענדיג צום
ארויסגען, האט ער זיך אנגעטאן אין
פאדעריצער זיין מאנטעל, פלוצלינג האט
זיך דערהערט א האסטער קלונג.
— עפען אויף! — האט ער בער
פעהלען דעם רעדנער, וואס איז גאר נעג
שטאנען אין אקטיווא.
דאס האט געקונגען די פרוי ליכ

— אה! דאס האט ער אויסגעווען
ארויסגעהרגיג די פרוי ליכטענטיינען
פאר דער האנד אין סאלאן ארויף, און
אין שטארק ארויף עפעס ערלעדיגען, און
זעט ביי זיך, וואס איהר געקומען ער
ליכטענטיינען שפעטער, וואס איהר
מיר זיכער שוין גוט געמאכט אין דער
היים, פאר מיטאג האט איר געמוט גען
אין שטארק ארויף עפעס ערלעדיגען, און
נאנט ארויף, דאס האט איר זיך געוואלט
מיט עמיצען טרעטען, פונטליך צוועק
אויסגען, און עפעס איז שוין נאך האלב
איינס.

— איהר מוט דאס דורכאויס זיין?
— האט פרוי ליכטענטיינען איהם גוט אפ
געלאזט.
פרעגט האט זיך געלאזט אנדערען
דורך דער פרוי ליכטענטיינען און איז פאר
כיבען אין דער וואוינונג, ער האט נעג
פרינעט ווענען מען האט אנגעגריי
מיטען ווייט.
גוטער פארנעמען

נעלס איז צייט איז ווערט מער

איהר וועט זיין א סך צופרידענע
דעם יום טוב ווען איר וועט זיין
זיכער, אז דאס געלט וואס איר
האט געשיקט איבער מירובס אדער
פרינעט איהם דורך דער

CANADIAN NATIONAL EXPRESS
איז דערהאלטען געווארען אין
צייט.
מיר האבען געמאכט ספעציעלע
אראנזשמענטס מיט אונזערע איר
פארשטעלע פארשטעלע, און אלע
גענערע וואס וועלען געשיקט ווע
רען פון היינט אן פאר די יום
טובים, זאלען צעשטעלע ווערען
דורך ספעציעלע פאסט (ער
מעיל) אין אלע טעגער אין פוינטע
רעסענצ, סאנעס וואסאנער און
אקטיוואנע.
צו שיקען געלט הענט איהר זיך
באוועגן מיט איינע פון די זיכע
צען הונדערט (1000) אפטיקע פון
די "קענעדיען" נאשיאנאל רעלי
וועס, יעדער סטאנציע אנענט
פון די

CANADIAN NATIONAL RAILWAYS
קען שיקען דאס געלט פאר איר
אזויס, און אזוי שטענדיג גרויס צו
העלפען איר מיט אלע נויטיגע
אינפארמאציעס ווענען דעם. איהר
קענט איר שרייבען צו
W. H. BRYCE, Manager
Money Order Dept.
Canadian National Express
355 McGill Street, Montreal
איהם שוין מערערע מאל ארויסגעקומען
בעת ער האט זיך געפונען אין א גרויסער
נויט, חוץ דעם אז זי דאך אונגעוואונט
זיינע געווען זיין שותף.
פון דער צווייטער זייט וועדער האט
זיך איהר געוואלט אן איר פרינעט
נענט געשיקט צוויי מאכענטיינען.
זיכען שרייבען מען האט אנגעגריי
מיטען ווייט.
אויסוואונגען פון דער ארענע, ער האט
געשיקט א נעכטערע מאל.

אנטען. עס האט זיך איהם געריכט אד זי
ווענען איהם גוט, זיין האטען זיך אבער
אויף איהם געווארפען, גוטסאוו האט
ערשט עפעס פארשטאנען, וואס עס מוט
זיך דא, ער האט דערקענט די פאליציי
אישע מונדירען, די געוואלדיגע שטעהן און
די זכרונות ווענען די אכאליגע תפיסה
יאהרען, האבען אין איהם דערוועקט אזוי
פועל בוח, אז ער האט זיך א ווארע נעג
טאן אויף די צוויי פאליצייאנטען, און
כאפערנא אונטען פאר'ן האל, האט ער
איהם אזוי לאנג געשטימט, ביז יענע
און א פארשטעלע געפאלען צו דעם
ער, מען האט איהם גוט געקענט אוועק
רייכען פון זיין קרבן.

מען האט געקאנט מיניען, אז ווע
מען זאל אפילו גוטסאוו'ן אפגיידען ביי
דע אריס, וואלט ער נאך אלץ ווייטע
מיט די הענט געשטימט זיין גענוער, ע
האט געבוטען, געריסען שטיקער פלייג
פון זיין קרבן און זיך מיט די שטארק
גענען איינגעשטען אין נאנטען קערפער
דער פאליצייאנט איז געווען אינגאנצע
כאף, זיין צוג האט איהם ארויסגעטראגן
מיט און די אויגען זענען ביי איהם גע
ווען פארשלאגען.
ענדליך איז אנגעקומען הילף און מען
האט דעם צוואוילדעטען געבונדען, און
אוועקגעפירט.

דעם שוועגער האט מען גלייך אפ
געפירט אין שטיינען הויז.
גוטסאוו האט כסדר געקוקט אפאך
טען פון היסטעריע און האט אונאפגריי
ליך געזען "מען פארשלאגט מיר!"
זיכען האט איהם ארויסגעוועקט אין
א ספעציעלער צעל, וואו מען פארשליס
די ווילדעסע שטיינען, אזוי זיין מוהר
איז געלאזט, אזוי ווי אויף דער מוהר
פון א הויטשטייג אן אויפשטעל: דא
איז פארשלאגען א נויטיגקייטאנער מיט
אן אונגעקאנטען נאמען, זיין קראנקהייט
זיכעשטען אין דעם אן דעם.
גוטסאוו האט באלד אן אנהויב פון
זיין געזען פארוואס בייטערקייטען, דער
גורל האט געוואלט, אז ער זאל פארבערע
נען פער יאהר צייט אין תפיסה צוואונגען
מיט די גרעסטע גנבים, פארבערע און
געפערליכע פארשונגען, ווען ער איז
ארויס אויף דער פרוי, האט דאס צופאל
איהם ערלויבט צו געבויטען די זיכקייט פון
א זעכענטייג פון דער הערליכסטער און
רייכסטער פרוי אויף דער ערד.
נאך האט דער אונטערזוכער גורל איהם
אויסגעוועקט אין זיינע שאפטען נענטע,
כדי איהם וועדער צו פארשליסען אין
תפיסה-האטער, אפונדערטען פון אלע מענ
שען פון דער נאנטער וועלט און פאר
וואונדעלען איהם אין אן א ווילדער הויז, ער
האט פארלאזען אפילו זיין נאמען, וואס
וואלט איהם נאך אפער אפאל אן עפעס
דעמאנטען, ער איז יעצט געווארען א
מענטש — א הויז, דורך ארענע א פארנע
טענער, א נעכטערע מאל.

ווען פרעגט האט זיך דערוואוסט
ווענען דעם, וואס עס איז פארנעמען,
ווענען דעם, אז מען האט גוטסאוו'ן אייב
געזעט אין א שטענדיגן האל, האט זיך
פון זיין הארץ ארויסגעריסען אן אויסגע
שרי פון אויסגעוועקטע פרוי.
זיינע שאפטען האט זיך שטארק פארבער
טעט, און האבען איבערגעשטיגען אלע
ערוואונגען, ער האט קיינמאל גוט נעג
גריכט, אז ער וועט קאנען אזוי שנעל
גענצליך שוין ווערען פון גוטסאוו'ן, ער
האט עס אפילו גוט געוואלט גלייבען, און
דאך איז ער געשטען, טראכטענדיג אזוי
האט ער צו זיך געוואלט:
זאל זיין שטענע נאך אנהאלטען
אייב! זאל ער נאך קיינמאל גוט פאר
לאזען זיין שטענע-ציעל! זאל ער וואס
שטענער שטארבען, ווייל שטענע איז נאך
ווייט גוט קיין טויט!
פרעגט האט יעצט געמוט טראכטען
ווענען פער פרייען, ווענען יעדער
איינזענער אויף א נאנט אנדערען אופן.
האט גוט געקאנט איבערגעלאזען לענגער
אין האטעל, ער האט געמוט דורכאויס
נעפטיגע פאר איהר א קליינע וואוינונג.
גוט ווייט פון זיך, כדי ער זאל זי אייב
האבען אונטער דער האנד, די וואוינונג
זאל זיין העלער און אויסגעבלינדעט, שאפען
א ווייז אויסגעשטעט נענט, אין וועלכער
די צערטליכקייטען און קושען זאלען זיין
טווענט מאל לעבער און אנגעקומען.
אויבער אין א ציכער פון נארא אן ער
נאנטען האטעל.
ער האט איר געמאכט ווענען מע
לוציא ליכטענטיינען, כאטש ער האט זיך
גוט געלעבט אין איהר, אבער א דאנט
איהר קאן ער זיין אין זעכען נאך אפאל
גליקליך, זיך האט ער שוין באטראכט אלס
פערזאנליך, גוט ארגענדיג זיך אפילו
ווענען דעם אן אנדערע קאנען נאך דער
רוף גיטט מסכים זיין.
די פרוי ליכטענטיינען וועדער האט
זיך וואס אפאל מער צוגעבונדען צו איהם
ער האט געמוט ווייטער פארבליבען דער
געלעבענער פון דער מוטער פון זיין צו
גוטפרייען פרוי, כדי צו געווינען איהר
האכער אויף דעם שידוך, ער האט נאך
געמוט א סך מוח אנווענדען, אז דער
דער שידוך זאל צושטאנד קומען, בעזונג
דערס האט איהם געווינען מיר, ליכטענ
שטייט גרויסער פארמאכען, וואס ער האט
בעמיינען ברויטע פון זיין האטעל.
אויף די ארטיסטן נאדיא האט איהם
שטארק איבערגעפירט, ווייל זי האט שוין
איהם א נאנט פון טוהט געטאן, זי האט

רעם :: גענומען געליבטע

באקאנט פאר'ן
"וויסנשאפט" פון ג'י'ם

שטאנען, האט ער אזא פערשטען קלאפ
טאן אין טור, אז זי האט זיך אלץ גע
שפאלטען אויף צוויי, ער איז צו צום אפער
נעם פערשטען, און אראפגעשפונגען און
אין א מינוט ארום איז ער שוין געווען
אין גארטען, מיט אלע כוחות איז ער נעג
לאפען איבערן גארטען, ביז ער איז צו
געקומען צו דער מויער, וואס רינגעלט
ארום די הויט ווילא, ער האט זיך ארויס
געראפערט און אריבערגעשפונגען דעם
פלייט, איידער פרעגט איז געקומען צו
זיך איז שוין גוטסאוו א פארשטעלע
נעלאפען מיט'ן וועג, וואס פירט קיין
מאנאט.

זעהנדיג לויפן א פארבלייבנען
מענשען אין צווישען און פארבלייבנען
היידער האבען זיך אלע פארבלייבנען
פרייען און קונדע, ביהאלטען אין דער
בייאנע פעהלער, ווי פאר א שוועגער.
ווען ער איז צוגעקומען צו גארטען, האט
ער זיך אפגעשטעלט אויף ערליכע מינע
מען, ער האט גוט געוואוסט, וואו ער
זאל ווייטער לויפן, א שטארק-פארצוויי
פעהלער האט ער אנגעהויבען וויינען, פון
זיין פרייט ווענען געווען טערהערן מיט
מאכענען בלוט.

דאנער "אפגעזען- מער וואלדניס סרונט פעפ" 10 פונט אין 4 וואכען

וועדער, מא. — מיר פרעג דונקלע
גוט באקאנטע וויאלינעס זאגט: "היי
מאנאטען לאנג געווען שטארק אפגע
צעהן, דאן פרעגט אויפגאנג איהם
גלייך געפירט אנדערש, געוואונען 10
פונט אין 4 וואכען".
אראנייד איהם ניבען צו 5 ביו 15
פונט אין 3 וואכען, בינענדיגע געווען
ווענען זיך איהם געלעבט פון הויט
אויסגעוועקט, "נערווען" פארשטענע
אויסגעוועקט, ענדליך זיך אפגע
מאכט, פארמירט די געזאן פון ערשטע
קראנקהייטען, אן אנדערע מענטש דעם
ערשטען טאג.
אראנייד איהם איז צוויי גרויסע
מאכען אן אויגען, וואס בינענדיגע
מאכען איהם (ווייניג) אן ארטיסטענער
גרייט געבענע אויגען, פונט מאכען שטאר
קער ווי גוט מעדיצינישע הויטער, ערליך
מאכען אן האלב צייט.
ווענען שטען געוויינט אן ערשטע
מאכען איהם פון געלעבט פארמירט
ווענען געבט די "אראנייד" אנגעזענע
קער ווי גוט מעדיצינישע הויטער, ערליך
מאכען אן האלב צייט.
ווענען שטען געוויינט אן ערשטע
מאכען איהם פון געלעבט פארמירט
ווענען געבט די "אראנייד" אנגעזענע
קער ווי גוט מעדיצינישע הויטער, ערליך
מאכען אן האלב צייט.
ווענען שטען געוויינט אן ערשטע
מאכען איהם פון געלעבט פארמירט
ווענען געבט די "אראנייד" אנגעזענע
קער ווי גוט מעדיצינישע הויטער, ערליך
מאכען אן האלב צייט.

נעכאפט
א קאלד
אין אביסעל וואסער און גארניט מיט
דעם, דאס וועט אויפגעבליקליך לייכט
טען מאכען אן האלד, און פארמירט
נענען די געשוואלענע, א קאלד דאנער
אויך גוט קומענען, ווען איר קענט
אנהעמען די איינפאלע פארזוכטע
מיטלען, אבער דער איינפאלעס
קאלד איז ערשט, ווען איר מוט עס
גוט געקענט צו קריגען די ריכטיגע
אספירין טאבלעטעס, לעזט די אנדער
ווייניג דירעקשאנען פאר קאפועהטאט
און ניראלאזשיען, נירויטיס, מיטאקא
און פאר שטעלע פאזיטיווע הילף, פון
פערזאלישע שטענערען.

THE DOMINION BANK

עדרליי און ספעציעלע ער, ברענטש
לארעם ספעציעל איין אין איהר ברענטש די סחורס פון דעם
דיסטריקט צו ווענען מער ווייניג איז דער באנט.
נעלם קיין איראקא שטען מיר צו די בלייבסטע פרייען.
אויסגעוואלט אין אטעריקאנער דראקא, אדער ווי אזוי איהר
וויילט.
וועט אונז איידער איהר שיקט געלט, איהר וועט זיכער זיין
היידען.
ס. ק. קוק מענעדיש

ה'תר"ץ כ"א

באקאנט פאר'ן
"וויסנשאפט" פון ג'י'ם

Holy Blossom Synagogue

115-19 Bond Street
SUNDAY MORNING, NOV. 21st, 11 A.M.
RABBI M. EISENBERG
will speak on
"IS A MAN A MACHINE?"
Pastor Mordecai on the
Blicker-Darwin Debate
The public is welcome

ה'תר"ץ כ"א

באקאנט פאר'ן
"וויסנשאפט" פון ג'י'ם

ה'תר"ץ כ"א

באקאנט פאר'ן
"וויסנשאפט" פון ג'י'ם

נעלם עו אינזעסטען אויף 1-טען און 2-טע בארגערושעס.